

İşçi Alacakları Bakımından İtirazın İptali Davası ve İcra İnkâr Tazminatı

Öz

İşçinin alacağı için takip neticesinde işverenin yaptığı itiraz üzerine açılan itirazın iptali davasında işverenin icra inkâr tazminatına mahkûm edilebilmesi için alacağın likit olması gerekmektedir. Likit bir alacak; miktarı belirli ya da borçlu tarafından hesaplanmak suretiyle belirlenebilir olan ve bunun için mahkeme kararına gerek göstermeyen alacaktır. Bununla

birlikte işçi alacaklarının her halükârda likit olduğu söylenemez. İcra inkâr tazminatının sözkonusu olması bakımından işverenin itirazının "haksız" olması gerekmektedir. İşverenin haksızlığının belirlenmesinde likit alacak kriterinin yanında Medeni Kanun'un ikinci maddesindeki dürüstlük kuralından da yardımcı kriter olarak yararlanılabilir.

Anahtar Sözcükler:

İtirazın iptali davası, likit alacak, icra inkâr tazminatı.

The Action for Annulment of Objection and Execution Denial Compensation in Terms of Employee Receivables

Abstract

The receivable must be liquid for the employer to be sentenced to execution denial compensation in the action for annulment of objection which filed upon employer's objection against execution proceeding which was commenced for employee's receivable. A liquid receivable is a certain or determinable amount which can be determined by the calculation of the debtor and does not require a

court decision. However, worker's receivables cannot be said to be liquid in every case. For execution denial compensation, the employer's objection must be "unfair". In the determination of the unfairness of the employer, in addition to the criteria of liquid receivables, the fairness rule in the second article of the Civil Code can be used as an auxiliary criterion.

Keywords:

The action for annulment of objection, liquid receivable, execution denial compensation.

*Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı- eyuvali@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7272-0897

I. Genel Olarak İtirazın İptali Davası

Borç ilişkilerinde borçlu borcunu zamanında ve alacaklı ile anlaşıkırları biçimde ifa etmez ise alacaklı, dava ve takip yoluna başvurarak alacağını elde etmeye çalışacaktır¹. Bu durumunda borçlu alacaklının yaptığı takibe karşılık İİK. md. 62 vd. hükümleri çerçevesinde bu takibe itiraz edebilir. Alacaklının bu itirazı bertaraf etmesi, başka bir ifadeyle hükümden düşürebilmesinin iki yolu mevcuttur². Bunlardan ilki genel mahkemede açılacak olan itirazın iptali davası iken, diğeri ise icra mahkemesinde itirazın kaldırılmasının istenmesidir³.

İcra Mahkemesinden itirazın kaldırılmasının istenebilmesi ancak alacaklının elinde İİK md. 68 anlamında belge⁴ bulunması halinde mümkündür. Nitekim elinde bu türden belge bulunan bir alacaklı itirazın kaldırılması isteyebileceği gibi, itirazın iptali davası da açabilecektir. Buna karşılık elinde İİK md. 68 anlamında bir belge bulunmayan alacaklının başvurabileceği tek yol itirazın iptali davası açmak olacaktır⁵. Başka bir deyişle itirazın iptali davası her durumda açılabilirken itirazın kaldırılması ancak alacaklının elinde İİK md. 68 anlamında belge bulunmasına bağlıdır. Bununla birlikte itirazın iptali davası açma yolunu tercih eden alacaklı artık icra mahkemesine başvurarak itirazın kesin olarak kaldırılmasını istemez⁶. Buna mukabil itirazın kaldırılması yönünde

talepte bulunan ve bu talebi reddedilen alacaklı itirazın iptali davası açabilir⁷.

İtirazın iptali davasının hukuki niteliği hususu gerek doktrin gerek uygulamada tartışmalıdır. Nitekim doktrinde bu davanın bir eda davası, tespit davası ve icra hukukuna özgü bir dava olduğu yönünde görüşler mevcuttur⁸. Yüksek Mahkeme'nin de itirazın iptali davasının hukuki niteliği noktasında kararlarının istikrar göstermediğini belirtmekle birlikte ağırlıklı olarak bu davanın bir tespit davası niteliğinde olduğu yönünde içtihat oluşturduğu ifade edilmelidir. Nitekim Yüksek Mahkeme; itirazın iptali davası neticesinde mahkemenin sadece itirazın iptaline karar verebileceği ve alacağın tahsiline karar veremeyeceği görüşündedir⁹.

talı Davası, Doktora Tezi, Ankara 2010, s. 28.; Kiraz, Taylan, Ö.; İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması, Ankara 2007, s. 92.

- 7 "17.07.2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanununun 15. maddesi ile değiştirilen İİK'nın 67/1. maddesinde "takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir." hükmü mevcut olup, eski kanun maddesinde yer alan "ve itirazın kaldırılması için merciie müracaat etmek istemeyen" ibareleri kanun metninden çıkarılmıştır. Anılan kanun değişikliği ile merciide itirazın kaldırılması için dava açan ve ancak davası reddedilen alacaklıya da itirazın iptali davası açma olanağı tanınmıştır. Davacı 4949 sayılı Yasa yürürlüğe girdikten sonra 10.09.2004 tarihinde icra takibi yaptığına göre, merciie müracaat etmesine rağmen genel mahkemede de itirazın iptali davası açma hakkına sahiptir. Mahkemece değinilen bu yön gözetilerek işin esasına girilip hasil olacak sonuca uygun bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırıdır." (Yarg. 13. HD., 1.5.2006, E. 2006/2174, K. 2006/6885)
- 8 Söz konusu tartışmalar için bkz.: Yılmaz, Ejder: İtirazın İptali Davasının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, Ankara 2009, s. 599 vd.; Erdem, Murat; s. 8 vd.
- 9 "Davacı vekili, dava dilekçesinde alacağın tahsili ile birlikte takibin devamına karar verilmesini istemiştir. Mahkemece itirazın iptali yanında alacağın tahsiline de karar verilmiştir. Oysa ki; İLY'nun 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davası açılış, biçim ve süreyle, doğrudan sonuçlar bakımından tahsil davasından farklıdır. İtirazın iptali davalarında mahkemece, itirazın iptaliyle yetinilecek istem varsa icra inkar tazminatına hükmedilecektir"; Yarg. 19. HD., 19.3.2004, E. 2003/4746, K.2004/3086.; aksi yönde; "Davacı alacaklı, dava dilekçesinde, borcun inkar edildiğinden, takibin durduğunu, bu nedenle alacağın tahsil edilemediğini etraflı şekilde açıkladıktan sonra, alacağın ödettirilmesi ile birlikte, icra inkar tazminatının tahsiline de karar verilmesini dava ve talep etmiştir. Bu

- 1 Özkan, Yönel; İcra İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Turhan Kitabevi, Ankara 2004, s. 3.
- 2 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet; İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 10. Bası, Ankara 2012, s. 194.
- 3 Kuru, Baki; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, s. 107.
- 4 İİK md. 68'e göre; "Talebine itiraz edilen alacaklının takibi, imzası ikrar veya noterlikçe tasdik edilen borç ikrarını içeren bir senede yahut resmî dairelerin veya yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri bir makbuz veya belgeye müstenitse, alacaklı itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde itirazın kaldırılmasını isteyebilir."
- 5 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet; s. 194.
- 6 Üstündağ, Saim; İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 2004, s. 131.; Erdem, Murat; İcra ve İflas Hukukunda İtirazın İp-

II. İtirazın İptali Davasının Şartları

1) Geçerli Bir İcra Takibinin Bulunması

İtirazın iptali davası, icra takibi ile bağlantılı olduğundan, davalı aleyhine yapılmış geçerli bir icra takibi söz konusu olmadıkça, itirazın iptali davası açılmaz¹⁰. Başka bir ifadeyle yetkili icra dairesinde yapılmış usulüne uygun bir icra takibi söz konusu değilse, itirazın iptali davası açılmaz¹¹.

2) Borçlunun Geçerli Bir İtirazının Bulunması

Borçlu tarafından ödeme emrine itirazın süresi kaçırılmışsa^{12,13} veyahut süresinde itiraz edilmiş

olmakla birlikte yetkisiz veya görevsiz yere itiraz edildiği için takip kesinleşmişse veya takip, borçlunun itirazı nedeniyle değil de icra mahkemesinin kararıyla durdurulmuşsa bu gibi durumlarda itirazın iptali davası açmakta hukuki yarar bulunmayacaktır¹⁴.

3) Davanın Süresi İçinde Açılması

İtirazın iptali davası, itirazın alacaklıya tebliğinden itibaren bir yıl içinde açılmalıdır (İİK. md. 67/1). Söz konusu bir yıllık süre, hak düşürücü süre niteliğindedir ve hâkim tarafından re'sen gözetilir¹⁵. Ancak süre bakımından iki durum özellik arz etmektedir. Nitekim İİK. md. 65'de düzenlenmiş olan gecikmiş itirazda ve İİK. md. 264'de düzenlenmiş olan ihtiyati hacizde itirazın iptali davası yedi gün içerisinde açılmazsa haciz veya ihtiyati haciz kalkar.

Yukarıda da ifade edildiği üzere bir yıllık dava açma süresinin başlangıcı, itirazın alacaklıya tebliğ tarihidir. Dolayısıyla; borçlunun itirazı, alacaklıya tebliğ edilmemişse, söz konusu bir yıllık süre işlemeye başlamayacaktır¹⁶. İtirazın iptali davasını borçlunun itirazının alacaklıya tebliğinden itibaren bir yıl içinde açılması gerekirse de borçlu alacaklının itirazını daha önce öğrenmiş ise, bu tarihten itibaren bir yıl içinde itirazın iptali davası açılabilecektir¹⁷.

hali ile davanın, alacağın tespitini de kapsadığı tabiidir. Dava dilekçesinde, "İtirazın iptali veya kaldırılması" kelimeleri geçmese dahi, icra takibinin safahatından bahsedildikten sonra, icra inkar tazminatı da yer aldığına göre, alacağın varlığının ispatı suretiyle, itirazın iptali istemi, alacağın tahsili hakkındaki davanın kapsamı içinde bulunmaktadır. Bu itibarla, İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesindeki diğer şartların tahakkuku halinde ve harç noksanı bulunduğu takdirde bu da ikmal ettirilerek tazminata da karar verilmesi icap eder." (Yarg. HGK, 21.11.1979, 4-993/1378).

10 "İtirazın iptali davası itirazın hükümden düşürülmesi ana başlığı altında düzenlenmekte takip hukuku içinde ve takip talebiyle sıkı sıkıya bağlantılı ele alınmak gereken, sonucuyla takibin devamına etkili bir dava türü olarak karşımıza çıkmaktadır ve takip taleplerinde dayanılan borç ve borcun sebebi ile bağlılık asıldır." (Yarg. HGK 3.5.2006, E. 2006/1-260, K. 2006/251).

11 Uyar, Talih; İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası, Bilge Yayınevi, Ankara 2017, s. 14.

12 İİK. md. 62/1'e göre "İtiraz etmek isteyen borçlu, itirazını, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde dilekçe ile veya sözlü olarak icra dairesine bildirmeye mecburdur."

13 "Davacı, fener ve tahlisiye ücreti alacağından dolayı başlatılan icra takibine itirazın iptalini, takibin devamını, %40 icra inkar tazminatının tahsilini istemiştir. Davaya konu Beyoğlu 2.İcra Müdürlüğü'nün 2000/52 sayılı takip dosyasında yapılan incelemede, ödeme emrinin mümeyyiz davalıya 20.01.2000 tarihinde tebliğ edilmiş olmasına karşın, onun tarafından söz konusu takibe yedi günlük itiraz süresi geçtikten sonra, 28.1.2000 tarihli dilekçe ile itiraz edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, alacaklı davacının İİK'nun 67.maddesi uyarınca itirazın iptali davası açması hukuki yararı bulunmadığı gözetilerek, mümeyyiz davalı açısından davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kabulüne

karar verilmesi doğru olmamış ve kararın açıklanan nedenle bozulması gerekmiştir." (Yarg. 11. HD., 23.6.2003, E. 2003/1117, K. 2003/6719).

14 Kuru, Baki; Hukuk Muhakemeleri Usulü, Ankara 2001, C. 1, s. 890.

15 Kuru, Baki; İcra ve İflâs Hukuku, Üçüncü Baskı, C.1, İstanbul 1988, s. 291; Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: İcra ve İflâs Hukuku, Ders Kitabı 23. Baskı, Ankara 2009, s. 163.; Uyar, Talih: İcra Hukukunda İtiraz, 2.Bası, Manisa 1990, s. 836.

16 "...Somut olaya bakıldığında, borçlular yasal süresi içinde vekilleri aracılığıyla takibe, borca itiraz etmişler, ancak bu itiraz alacaklı vekiline tebliğ edilmediğinden İİK.nun 67. ve 68. maddelerinde belirtilen altı aylık ve bir yıllık hak düşürücü süreler işlemeye başlamamıştır. Bu sebeple İİK.nun 78. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında yazılı haciz talep müddeti başlamamış, haciz istemek hakkı da düşmemiştir." (Yarg. 12. HD., E. 2010/23896, K. 2011/4098).

17 Kuru, Baki; İcra ve İflâs Hukuku, Üçüncü Baskı, C.1, İstanbul 1988, s. 260; aynı yönde: Yarg. 19. HD. 14.1.2003, E. 2003/ 8928, K. 2003/190.

İtirazın iptali davası, alacaklı tarafından, itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir yıllık süre geçtikten sonra açılmışsa itirazın iptali davası reddedilmelidir¹⁸. Nitekim Yargıtay'a göre de "Bu bir yıl içinde de tahsil davası açılabileceği gibi bir yıldan sonra da ve zamanaşımı süresi içinde (hatta zamanaşımı geçtikten sonra dahi) her zaman tahsil davası açılabilir. Bu bir yıl geçtikten sonra ise itirazın iptali davası açılmaz. Bu bir yılın geçip geçmediğini hâkim re'sen araştırarak ve bu süreden sonra açılmış itirazın iptali davası, süre geçmiş olması nedeniyle reddedilecektir. Süre geçtikten sonra açılmış itirazın iptali davasının HUMK'nun 74 üncü maddesine aykırı olarak tahsil davası olarak kabul ve rüyeti mümkün değildir."¹⁹

Buna karşılık diğer bir görüşe göre itirazın iptali davası, alacaklı tarafından, itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir yıllık süre geçtikten sonra açılmışsa dava "tahsil davası" olarak kabul edilerek dava neticesinde davacı haklı bulunursa "alacağın tahsiline" karar verilmelidir²⁰.

III. İtirazın İptali Davasında Yargılama Usulü

İtirazın iptali davası, yargılama usulü bakımından genel hükümlere, başka bir ifadeyle Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na tabidir. Nitekim İİK'nun 67. maddesinin ilk fıkrası hükmünce takip talebi-

ne itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.

İtirazın iptali davasında görevli mahkeme, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 1-5. madde hükümlerince belirlenir. Görevli mahkemenin tespitinde asıl alacak dikkate alınırken; faiz, icra tazminatı ve giderler hesaba katılmaz.

İtirazın iptali davası, özel mahkemelerin görevine girmekte ise, bu davanın söz konusu mahkemelerde açılması gerekir²¹. Nitekim takip konusu alacak iş mahkemesinin görevine girmekte ise, itirazın iptali davası, iş mahkemesinde, iş mahkemesi bulunmayan yerlerde ise iş mahkemesi sıfatıyla o yerdeki asliye hukuk mahkemesinde açılır (İMK. md. 2/III)²². Zira işçi; ücret alacağı, ihbar ve/veya kıdem tazminatı gibi işçilik alacaklarına karşılık işverene karşı dava açmak zorunda olmayıp ilamsız takip yoluna başvurmuş olabilir. Bu durumda işveren, işçinin takibine itiraz edecek olursa, alacaklı işçi, icra mahkemesinde söz konusu itirazın kaldırılması yoluna gidebileceği gibi, elinde İİK'nun 68. maddesinde belirtilen belgelerden biri yoksa iş mahkemelerinde itirazın iptali davasını da açabilir²³. Bunun gibi Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kalan uyuşmazlıklar bakımından tüketici mahkemeleri görevlidir.

İtirazın iptali davasının düzenlendiği İcra İflâs

18 Uyar, Talih; İtirazın İptali Davası, s. 19.

19 Yarg. 11. HD., 15.3.1988, E. 1988/7571, K. 1988/1612; Aynı yönde: "İİK'nun 67/1. maddesi hükmüne göre itirazın iptali davasının; itirazın davalıya tebliği tarihinden itibaren 1 sene içerisinde açılması gerekir. Davacı tarafından önce açılan davanın HUMK'nun 409. maddesi gereğince açılmamış sayılmasına karar verilmiş olmakla anılan dava hukuki sonuçları ile birlikte ortadan kalktığından ve bu davanın da 1 yıllık yasal süre geçtikten sonra açıldığı anlaşıldığından, itirazın iptali davası olarak görülmesi olanaksız ise de, Yargıtay'ın yerleşik uygulaması da gözetilerek alacak davası olarak görülüp sonuçlandırılması gerektiği düşünülmeden yazılı şekilde reddinde isabet görülmemiştir....) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmeye yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir." (Yarg. HGK. 26.11.1997, E. 1997/19-761, K. 1997/999)

20 Muşul, Timuçin; icra ve İflâs Hukuku, C.I, 1. Bası, İstanbul 2001, s. 323.; Postacıoğlu, İlhan; İcra Hukukunun Esasları, 4. Bası, İstanbul 1982, s. 182.

21 Uyar, Talih; İtirazın İptali Davası, s. 95.

22 Ocak, Uğur; İşçilik Alacakları, 2. Kitap, Gaziantep 2018, s. 987.

23 Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat; "İtirazın iptali Davaları, 1. Bası, Ankara 1999, s. 123.; Postacıoğlu, İlhan; s. 181.; Muşul, Timuçin; s. 324.; aynı yönde: "İcra İflâs Kanunu'nun 67 nci maddesi hükmü açıktır. Bu madde hükmüne göre alacaklı, itirazını tebliğ tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak umumi hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir ve icra inkar tazminatı talebinde bulunabilir. Bunun için ayrıca alacağın tahsili isteminin açıklanmasına gerek yoktur. Olsa dahi isteğin içinde tahsil isteğinin de varlığını kabul etmek gerekir. Alacağı tahsil etmek hakkı bu maddenin son fıkrasında ayrıca düzenlenmiştir. Davanın, itirazın tebliğ tarihinden itibaren bir sene içinde açıldığının anlaşılmasına göre, 67/1 inci fıkrası hükmünce davaya bakılarak işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekir." (Yarg. 9. HD., 16.2.1987, E. 1987/1370, K. 1987/1743)

Kanunu'nun 67.nci maddesinde, itirazın iptali davası için özel bir yetki kuralı öngörülmediğinden, bu davada yetkili mahkeme genel hükümlere (HMK. md. 5-19) göre belirlenir²⁴. Buna göre; itirazın iptali davası; açıldığı tarihte borçlunun Türk Kanunu Medenisi gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde görülür (HMK md. 6). Davalının ikametgâhı belli değilse, davaya Türkiye'de son defa oturduğu yer mahkemesinde bakılır. Davalı birden fazla ise dava, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Ancak, dava sebebine göre kanunda, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme belirtilmişse, davaya o yer mahkemesinde bakılır (HUMK. md. 7/1).

İtirazın iptali davası sözleşmeden kaynaklanan bir alaktan kaynaklanıyorsa, dava sözleşmenin ifa yeri mahkemesinde de açılabilir (HMK. md. 10). İtirazın iptali davası, haksız fiilden kaynaklanıyorsa, haksız fiilin vuku bulunduğu yer mahkemesi de yetkilidir (HMK md. 16).

HMK md. 14 hükmü itibarıyla, itirazın iptali davası, karşı dava olarak açılmışsa, asıl davanın açılmış olduğu mahkeme itirazı iptali davasına da bakmaya yetkilidir. İtirazın iptali davasında mahkemenin yetkisi, kamu düzenine ilişkin değildir ve dolayısıyla taraflar yetki sözleşmesi de yapabilirler (HMK md. 17).

İtirazın iptali davasında borçlu, ödeme emrine

24 "İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde yetkili icra dairesi İİK.nun 50. maddesinde öngörülen genel yetkili icra dairesi veya gayrimenkulün bulunduğu yer icra dairesidir. Bu durumda, kesin yetkili mahkemenin, ipotekli taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi olduğu söylenemeyeceğinden ve itirazın iptali yönünden özel bir yetki kuralı getirilmediğinden, genel hükümlere göre yetkili mahkeme belirlenecektir. İcra Dairesinin yetkisine itiraz edilmemesi o yerdeki mahkemeyi itirazın iptali davası yönünden yetkili hale getirmez. Mahkemenin ve icra dairesinin yetkisine itiraz bulunmadığından ve bu uyumsuzluk yönünden yetki kamu düzeninden olmadığından yetki yönü mahkeme res'en dikkate alınamaz. Bu yönler gözetilerek mahkemece işin esasının incelenip uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle yetkisizlik kararı verilmesinde isabet görülmemiştir." (Yarg. 19. HD., 16.4.2001, E. 2001/2193, K. 2001/2927).

itiraz ederken bildirmiş olduğu itiraz sebepleri ile bağlı bulunmamaktadır²⁵. Dolayısıyla borçlu kendisine karşı açılmış olan itirazın iptali davasında önceden ileri sürmediği itiraz sebeplerini de ileri sürebilecektir²⁶. Bununla birlikte cevap dilekçesi ve ikinci cevap dilekçesinde bildirdiği savunmaları genişletir veya değiştirirse savunmanın değiştirilmesi ve genişletilmesi yasağı söz konusu olabilecektir.

İtirazın iptali davasında mahkeme, normal bir alacak davasında olduğu gibi tarafların iddia ve savunmalarını genel hükümlere göre değerlendirir ve borçlunun borçlu olup olmadığını araştırır. Mahkeme genel hükümler itibarıyla inceleme yapılacağından tarafların ileri süreceği delilleri de genel hükümlere göre değerlendirecektir. Dolayısıyla alacaklı yukarıda bahsi geçen İİK. md. 6'de sayılan belgelerle sınırlı olmaksızın alacağını her türlü delille ispat edebilir²⁷.

Alacaklı, itirazın iptali davasını ıslah ederek genel hükümler itibarıyla bir alacak davasına dönüştürebilir²⁸. Nitekim İtirazın iptali davasında

25 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özkes, Muhammet; s. 151.

26 Örnek olarak bkz.: "Borçlu, itirazın iptali davasında icra takibine itirazında bildirdiği sebeplerle bağlı olmayıp, bütün savunma sebeplerini ileri sürebilir. Borçlunun borca itiraz etmesi üzerine, alacaklı İİK.nun 67. maddesi uyarınca itirazın iptali davası açmış ise, borçlu, icra dairesine yaptığı itirazında zamanaşımını bildirmemiş olsa bile, itirazın iptali davasında (esasa cevap süresi içinde) takip ve davaya konu borcun zamanaşımına uğramış olduğunu ileri sürebilir. Davalı vekili, cevap dilekçesinde zamanaşımı definde bulunmuş olup, mahkemece bu konuda olumlu veya olumsuz bir karar verilmemiştir. Bu itibarla, mahkemece davanın niteliği ve taraflar arasındaki hukuki ilişki belirlenmek suretiyle, davalının zamanaşımı savunması üzerine durularak, öncelikle bu konuda bir karar verilmesi gerekirken, zamanaşımı definin incelenmemiş olması hatalı olmuş, kararın bu sebeple davalı yararına bozulması gerekmiştir." (Yarg. 11. HD., E. 2015/11939, K. 2015/102).

27 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özkes, Muhammet; s. 153.

28 "Davacı vekili, müvekkili tarafından davalıya satılıp teslim edilen faturalı ve sevk irsaliyeli mal bedellerinin tahsili için başlatılan icra takibinin itiraz sonucu durduğunu belirterek itirazın iptaline, yüzde 40 tazminata karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davacı vekili, 15.2.2005 tarihli ıslah dilekçesi ile davayı alacak davasına dönüştürerek, 14.412.250.000.TL'nin 13.9.2000 tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte tahsilini talep etmiştir.

dava konusunun ıslah yoluyla arttırılması mümkün olup, arttırılan kısım yönünden alacak davası olarak hüküm kurulmalıdır. Davaya konu miktarın ıslah yoluyla arttırılması itirazın iptali davasının niteliğini değiştirmez ve tamamını alacak davasına dönüştürmez²⁹.

IV. İtirazın İptali Davasında Karar ve Sonuçları

İtirazın iptali davasının genel mahkemelerce yapılan yargılaması neticesinde red veya kabul şeklinde iki tür karar verilebilir³⁰.

1) Davanın Reddi

Mahkeme, alacaklının takip konusu alacağın mevcut olmadığı kanaatine varırsa, itirazın iptali davasını reddeder. Aynı şekilde mahkeme alacağın zamanaşımına uğramış olduğunu tespit ederse itirazın iptali davası reddedilir³¹. Belirtelim ki; zamanaşımına uğramış alacak nedeniyle davanın reddine karar verilecekse, zamanaşımının mahkemede de ileri sürülmüş olup olmadığına dikkat edilmelidir.

İtirazın iptali davasının reddi ile birlikte takip konusu alacağın bulunmadığı tespit edilmiş olur ve söz konusu karar kesin hüküm teşkil eder. HMK md. 303 hükmü itibariyle alacaklı borçluya karşı, aynı alacağa dayanarak, yeni bir alacak davası açamaz³².

İtirazın iptali davası neticesinde takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, kötüniyet tazminatına mahkûm edilir (İİK. md. 67/II). Görüldüğü üzere söz konusu tazminata mahkûm edilebilmesi için alacaklının takipte hem haksız hem de kötü niyetli olması gerekmektedir³³. Ayrıca davanın reddi ile birlikte yargılama giderlerinin davacıdan tahsiline ve davalının vekili mevcutsa davalı yararına nisbi vekalet ücretine de hükmedilir³⁴.

2) Davanın Kabulü

Mahkeme yapılan yargılamaya neticesinde davacı haklı, davalı haksız bulunmuş ise, borçlunun itirazının iptali yönünde karar alınır³⁵. Davanın kabulünün iki önemli neticesi mevcuttur. Bunlar; takibin devamı ve icra inkâr tazminatıdır.

a. İtiraz ile Durmuş Olan Takibe Devam Edilmesi

Mahkeme kararıyla borçlunun itirazı iptal edilmiş olduğundan alacaklı, icra dairesine başvurarak takibe devam edilmesi ve haciz yapılmasını isteyebilir³⁶. Söz konusu talep bakımından ödeme

Davalı vekili, Üsküdar İcra Daireleri ve mahkemelerinin yetkili olduğunu, davacıya borçlu bulunmadıklarını ve mal teslim almadıklarını bildirerek, davanın reddine ve yüzde 40 tazminata karar verilmesini istemiştir. Mahkeme toplanan delillere göre mahkemenin yetki çevresi içindeki icra dairelerinde usulüne uygun yapılmış icra takibi bulunmadığından davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir. Dava, itirazın iptali talebine ilişkin olarak açılmışsa da, davacı vekili 15.2.2005 tarihli dilekçesi ile alacak davasına dönüştürmüştür." (Yarg. 19. HD., 1.2.2006, E. 2006/10973, K.2006/742).

29 Yargıtay 9. HD., 13.10.2009, E. 2008/20967, K. 2009/26802.

30 Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı 23. Baskı, Ankara 2009, s. 165.

31 Özkan, Yönel; s. 178.

32 Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat; s. 171.; Muşul, Timuçin; s. 349.

33 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet; s. 155.; Aynı yönde: "Şu yönün de önemle belirtilmesinde yarar vardır: İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesinde düzenlenen ve uygulamada "kötüniyet tazminatı" olarak adlandırılan gelen tazminat türü, sadece ve ancak yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde takibe girişmekte kötüniyetli bulunduğu borçlu tarafından açıkça kanıtlanmış olan ya da öyle olduğu ayrıca kanıtlanmasına gerek bulunmaksızın dosya kapsamından açıkça anlaşılabilen alacaklıya yönelik bir yaptırım niteliğindedir. Alacağının varlığına maddi hukuk kuralları çerçevesinde inanarak icra takibine girişen, ancak bunu usul hukuku kurallarına uygun şekilde kanıtlayamadığı için itirazın iptali istemi reddedilen bir alacaklı, İİK.nun 67. maddesi anlamında "haksız" ise de, kötüniyetli olarak kabul edilebilmesine ve dolayısıyla, bu iki koşulun birlikte gerçekleşmesini açıkça şart koşan söz konusu hüküm çerçevesinde tazminatla sorumlu tutulmasına hukuken olanak yoktur." (Yarg. HGK. 10.4.2002, 19-282/299).

34 Özkan, Yönel; s. 178.

35 Berkin, Necmeddin M.; Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi, İstanbul 1980, s. 422., Uyar, Talih; s.280.

36 Nitekim İİK. md. 78'e göre; "Ödeme emrindeki müddet

emrinin tebliği ile başlayan ve itirazın iptali ile duran bir yıllık süre dikkate alınmalıdır (İİK. md. 78/II).

b. İcra İnkâr Tazminatı³⁷

aa. Genel Olarak

Mahkemece itirazın iptali davası kabul edilirse, davacının dilekçesinde talep etmesi koşuluyla, davalı icra inkâr tazminatına mahkûm edilir³⁸. Nitekim İİK. md. 67/II'ye göre; borçlunun itirazının haksızlığına karar verirse borçlu, diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkûm edilir. Söz konusu tazminat itirazın iptali davası dışında ayrı bir dava ile talep edilemez. Belirtelim ki; söz konusu talep, davanın esasına ilişkin taleplerden bağımsız, fer'i nitelikte bir taleptir³⁹.

İcra inkâr tazminatına karar verilebilmesi için, alacaklı tarafından talep edilmiş olması şarttır (İİK. md. 67/II). Mahkeme, istem olmadan kendiliğinden icra inkâr tazminatına hükmedemez. Bununla birlikte alacaklı tarafından dava dilekçesinden sonra bu isteğin ileri sürülmesi halinde, iddia (ve savunmanın) genişletildiği itirazı ile karşılaşılma-dıkça icra inkâr tazminatına hükmedilebilir⁴⁰. Şu hâlde, Mahkeme, re'sen icra inkâr tazminatına hükmedemez⁴¹.

Alacaklı lehine icra inkâr tazminatına karar verilmesinin kabulünde kanun koyucu tarafından hedeflenen amaç; borçlunun borçlu olduğunu ve miktarını bildiği halde, borcunu inkâr ederek takibi uzatmasını önlemektir⁴². Bunun yanında borçlunun borçlu olduğunu bilerek itiraz etmek suretiyle icra daireleri ve mahkemelerinin boşuna meşgul etmesine engel olmak istenmektedir. 18.02.1965 tarihli ve 538 sayılı Kanun⁴³ ile öngörülen değişiklik sonucunda bu tazminata borçlu lehine de hükmedilmesi sağlanmıştır. Söz konusu değişikliğin amacı da, haksız ve kötü niyetle yapılacak icra takiplerinin önüne geçmektir.

İcra inkâr tazminatı teknik anlamda bir tazminat olmayıp, şartları tamamen icra hukukunda düzenlenen ve borçlulara karşı cebri icrayı daha etkili kılmak için konulmuş bir tür müeyyidedir. Dolayısıyla borçlunun icra inkâr tazminatına mahkûm edilebilmesi bakımından alacaklının zarara uğramış olması şart değildir⁴⁴.

İcra inkâr tazminatına karar verilebilmesi için itirazın iptali davasının şartlarının oluşması gerekir ki bunlar; geçerli bir takip olması, süresi içinde geçerli bir itiraz olması ve süresi içinde itirazın iptali davasının açılmış olmasıdır⁴⁵. Bu genel şartlar yanında borçlunun ödeme emrine karşı yapmış olduğu itirazın haksız olması gereklidir. Buna mukabil borçlunun kötü niyetli olması şart değildir⁴⁶.

Armağan, C. 2, Ankara 2009, s. 693.

geçtikten ve borçlu itiraz etmiş ise itirazı kaldırıldıktan sonra mal beyanını beklemeksizin alacaklı haciz konmasını isteyebilir."

37 Hukukumuzda icra inkâr tazminatı ilk defa 16.3.1928 tarihli ve 1215 sayılı Kanunda öngörülmüştür. Akabinde 1929 yılında İsviçre İcra ve İflâs Kanunu iktibas edildiğinde 1215 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmışsa da icra inkâr tazminatı kurumu İcra ve İflâs Kanunu'na nakledilmiş ve günümüze değin mevcudiyetini korumuştur.

38 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özkes, Muhammet; İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı, yetkin yayınları, Ankara 2014, s. 152.

39 Sunar, Gülcan; İcra Hukukunda İcra Tazminatı, İstanbul 1995, s. 45.

40 "İİK.nun 67/2. maddesi hükmü gereğince inkar tazminatına karar verilebilmesi için davacının inkar tazminatını talep etmesi gerekir. Talep bulunmadığı halde HMK.nun 74. maddesi gözetilmeden davacı yararına inkar tazminatını karar verilmesi yanlıştır." (Yarg. 19. HD. 15.6.1994, E. 1993/6338, K. 1994/6181)

41 Yılmaz, Ejder: "İcra Tazminatı", Haluk Konuralp Anısına

42 "İcra İflas Kanunu 67. maddesinin 2. fıkrası hükmünce, icra inkar tazminatına hükmedilebilmesi için, borçlunun takip sırasında ödeme emrine itiraz etmesi ve alacaklının icra hakimliğine başvurmadan, alacağını mahkemede dava ederek haklı çıkması yasal koşullardandır. Borçlunun itirazının kötüniyetli olması ise yasal koşullardan değildir. İcra inkar tazminatı, aleyhindeki icra takibine itiraz edilerek işin çabuk bitirilmesine engel olan borçluya karşı konulmuş bir yaptırımdır. Bunlardan başka, alacağın likit ve belli olması da gerekir." (Yarg. 13. HD., 6.7.2004, E. 2004/3627, K. 2004/10843)

43 Resmî Gazete: 06.03.1965 Sayı: 11946.

44 Sunar, Gülcan; s. 14.; Deyneklî, Adnan/Kısa, Sedat; s. 172-173.

45 Özkan, Yönel; s. 242.

46 "Davacı dava dilekçesinde inkar tazminatı talebinde bulunmuş, davalı asil alacağı kabul ettiğini bildirmiştir. İİK. 67/2 maddesi hükmüne göre İcra inkar tazminatına hükmedilmesi için borçlunun takip sırasında ödeme emrine itiraz etmesi ve alacaklının icra hakimliğine başvurmadan alacağını, mahkemede dava ederek, haklı çık-

bb. İtirazın Haksız Olması

aaa. Genel Olarak

İcra inkâr tazminatına hükmedilmesi için borçlunun itirazının haksız olması gerekir⁴⁷. Belirtelim ki; alacaklının açmış olduğu itirazın iptali davasını kazanmış olması, borçlunun itirazının mutlaka haksız olduğu anlamına gelmez⁴⁸. Dolayısıyla itirazın ne zaman haklı ve ne zaman haksız sayılması gerektiğinin tespiti, bunun ölçülerinin tespiti gerekir.

Borçlunun itirazında haksız kabul edilmesi için takibe söz konusu alacağın likit olup olmadığının tespiti gereklidir⁴⁹. Likit bir alacak; miktarı belirli ya da borçlu tarafından hesaplanmak suretiyle belirlenebilir olan ve bunun için mahkeme kararına gerek göstermeyen alacaktır⁵⁰.

Borçlunun borcun miktarını bilmesi subjektif değil, objektif esaslara göre değerlendirilmelidir. Borçlunun itirazında kötü niyetli yahut iyi niyetli olup olmamasının bir önemi olmadığından borçlu ödeme emrine itiraz ederken iyi niyetli de olsa icra inkâr tazminatıyla karşılaşabilecektir. Buna karşılık İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesinin 3. fıkrası hükmünce ödeme emrine itiraz eden borçlu olmayıp, borçlunun velisi, vasisi veya mirasçısı ise, asıl borç, bu kişilerin kendi fiillerinden doğan bir işlem olmadığından, borçlu aleyhine icra inkâr tazminatına karar verilebilmesi bu kişilerin kötü niyetli olarak itiraz ettiklerinin ispat edilmesi gerekir⁵¹. Bu durumda alacaklı, itiraz eden veli, vasi veya mirasçının, takip konusu borcun borçlusu olan miras bırakana, velayet veya vesayet altındaki kişiye ait olduğunu bilerek itiraz ettiğini veya bunu bilebilecek durumda olduğunu yahut bunu bilmemesinin kendi kusurundan ileri geldiğini yahut da gereken incelemeyi yapsaydı söz konusu borcu öğrenebilecek durumda olduğunu ispatlarsa, borçlu icra inkâr tazminatına mahkûm edilir.

Doktrinde, icra inkâr tazminatının hükmedilmesi bakımından likit alacak kriterinin yanında Medeni Kanun'un ikinci maddesindeki "dürüstlük kuralından yararlanılmasının daha doğru olacağı"

ması yasa gereğidir. Burada borçlunun kötüniyetli itiraz etmiş olması da yasal koşullardan değildir. İcra inkâr tazminatı, aleyhinde yapılan icra takibine itiraz eden ve işin çabuk bitirilmesine engel olan borçluya karşı konmuş bir yaptırımdır. Bunlardan ayrı, alacağın likit ve belli olması gerekir. Daha geniş bir açıklama ile borçlu tarafından alacağın gerçek miktarı belli, sabit veya belirlenmek için bütün unsurlar bilinmekte ise, yani borçlu yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tesbit edebilir durumda ise alacağın likit ve muayyen olduğunun kabulü zorunludur. Açıklanan hususlara göre mahkemece likit ve belli olan alacak yönünden davacı lehine inkâr tazminatına hükmedilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile bu hususun reddedilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedeni ise de, yapılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılamaya yapılmasını gerektirmediğinden HUMK. 438/7 maddesi gereği mahkeme kararının aşağıdaki şekilde düzeltilerek onanmasına karar verilmelidir." (Yarg. 13. HD. 11.10.2001, E. 2001/7778, K. 2001/9046)

47 Akil, Cenk; "İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatının Şartı Olarak Borçlunun İtirazının Haksızlığına Karar Verilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Yıl 2012, s. 319.

48 Uyar, Talih; "Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası", Yargıtay Dergisi 1985/3, s. 275.; Muşul, Timuçin; s. 344.

49 Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özkes, Muhammet; s. 206.

50 "İİK.nun 67. maddesi, alacaklının icra takibine karşı borçlunun yaptığı itirazın iptali ile İİK.nun 66. maddesine göre itiraz üzerine duran takibin devamını sağlamayı amaçlamaktadır. Takip hukukundan doğan bu davada tesbit edilecek husus, borçlunun icra takibine yapmış olduğu itirazında takip tarihi itibarı ile haklı olup olmadığının belirlenmesidir. İİK.m.62. maddesinin 2. fıkrasındaki icra inkâr tazminatının Kanuna konuluş amacı da borçlu olduğu miktarı bilebilecek veya bu miktarı tayin edilecek durumda olan borçlunun, ödeme emrinin tebliği üzerine icrada borcunu inkâr etmesini önlemektir.

Genel hükümlere göre açılan alacak davalarında, davada haklılık durumu dava tarihi itibarı ile tesbit edilebilir ise de, Kanunundan kaynaklanan itirazın iptali davalarının sonuçları farklılık arz ettiğinden bu davalarda haklılık durumunun takip tarihi itibarı ile belirlenmesi gerekir. Borçlunun sonradan yaptığı ödemeler veya borcu kabul beyanı Mahkemenin yargılamayı devam ettirip davayı sonuçlandırılmasına, takibe yapılan itirazda haksızlık durumuna göre inkâr tazminatına hükmetmesine engel teşkil etmez. Ancak verilecek kararda, sonradan yapılan ödemelerin tahsilde tekkerrüre meydan verilmemesi kaydıyla infazda nazara alınması belirtilebileceğine ve delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, usul ve yasaya uygun olan direnme kararının onanması gerekir." (Yarg. HGK, E. 1996/19-391, K. 1996/671); Aynı yönde: Yılmaz, Ejder; "İcra İnkâr Tazminatı Açısından "Likid Alacak" Kavramı", Bankacılar Dergisi 2008/67, s. 85 vd.; Kuru, Baki; s. 111.; Pekcanitez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özkes, Muhammet; s. 155.

51 Akil, Cenk; "İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatının Şartı Olarak Borçlunun İtirazının Haksızlığına Karar Verilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Yıl 2012, s. 323.

ileri sürülmüştür⁵². Belirtelim ki; dürüstlük kuralı kriterinin kabul edilmesi ile "likit alacak" kıstası tümüyle göz ardı edilmiş de değildir. Buna göre; hâkim kararını verirken öncelikle öğretide egemen görüş konumundaki likit olan-olmayan ayırımından yararlanacaktır. Bununla birlikte likit alacak-likit olmayan alacak ayırımından bir sonuca varamazsa dürüstlük kuralına başvuracak ve artık bu aşamada alacağın likit olup olmamasıyla bağlı olmayacak, itirazın haksız olup olmadığını tespit edecektir.

bbb. İşçi Alacakları Bakımından Likit-Likit Olamayan Alacak Ayırımı

Yukarıda da ifade edildiği üzere likit bir alacak; miktarı belirli ya da borçlu tarafından hesaplanmak suretiyle belirlenebilir olan ve bunun için mahkeme kararına gerek göstermeyen alacaktır. Buna mukabil borç tarafların anlaşması veya mahkeme kararı ile belirlenebiliyorsa likit olmadığı söylenmelidir. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bir kararında⁵³ belirtildiği üzere, "alacağın gerçek miktarı belli ve sabit ya da borçlusu tarafından belirlenebilmesi için bütün unsurların bilinmekte veya bilinmesi gerekmekte ve böylece, borçlunun borç tutarını tahkik ve tayin etmesi mümkün ise başka bir ifadeyle, borçlu yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tespit edebilir durumda ise" alacak likittir. Söz konusu kararda dile getirilen borcun "yalnız başına" tespiti hususu, alacağın ve miktarının borçlu tarafından bütün unsurları ile bilinebilir (hesap edilebilir) olması ve bu konuda alacağın tespiti için ayrıca yargılama yapılmasına gerek olmamanı ifade etmektedir⁵⁴. İcra inkâr tazminatına hükmedilebilmesi bakımından Yargıtay da egemen görüşü benimsemekte ve likit olan-olmayan alacak ayırımını esas almaktadır⁵⁵. Yine Yargıtay'a göre, işçi alacağın likit

olarak kabul edilmesi için belgeye bağlı olmasına gerek yoktur. Belirtelim ki; işçi alacağı likit olmakla beraber taraflar kendi aralarında anlaşarak alacak miktarını belirlemişler ve buna rağmen işveren ödeme emrine itiraz etmişse mahkemenin icra inkâr tazminatına hükmetmesi gerekir. Nitekim bu halde tarafların anlaşmasıyla likit olmayan alacak likit alacak haline gelmiştir⁵⁶.

Çalışmamızın sınırları çerçevesinde takip ve itiraz konusu alacakların tümünün likit alacak olup olmadığının değerlendirmesi yapılmayacak, buna mukabil işçi alacakları bakımından bu husus incelenecektir. Yüksek Mahkeme'nin likit olarak kabul ettiği veyahut etmediği işçi alacakları aşağıda belirtilmiştir:

-Kıdem ve İhbar Tazminatı: İşçinin kıdem ve ihbar tazminatı alacağını Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından likit alacak olarak kabul edilmemiştir⁵⁷. Söz konusu karara ilişkin "Karşı Oy

mut itirazlarda bulunmuştur. Davacının açmış olduğu itirazın iptali ve icranın devamı isteğini içeren bu davanın yargılaması sonucunda takip taleplerinde belirtilen, ihtarlardan daha az ve farklı rakamlar tespit edilmiş olması alacakların likit olmadığını bir başka anlatımla yargılamayı gerektirdiğini göstermektedir. Bu itibarla icra inkâr tazminatı isteğinin reddine karar verilmesi gerekirken kabulü hatalıdır... gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir." (Yarg. HGK, 30.1.2002, E. 2002/9-4, K. 2002/29); Aynı yönde Yargıtay kararları için bkz.: Özkan, Yönel; s. 246-247.

56 "...Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve tazminat alacağı likid alacak niteliğini haiz değilse ise de, davadan önce taraflar ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşmış ve zarar miktarını müştereken belirlemiş oldukları anlaşmış olmasına göre olayın bu özelliği itibarıyla icra inkâr tazminatına hükmedilmesi yasaya aykırılık teşkil etmediğinden kararın onanması gerekmektedir..." (Yarg. 11.HD, 9.2.1998, E. 1997/9863, K. 1998/595).

57 "Davalı işveren icra takibine karşı somut itirazlarda bulunmuştur. Davacının açmış olduğu itirazın iptali ve icranın devamı isteğini içeren bu davanın yargılaması sonucunda takip taleplerinde belirtilen, miktarlardan daha az ve farklı rakamlar tespit edilmiş olması alacakların likit olmadığını bir başka anlatımla yargılamayı gerektirdiğini göstermektedir. Bu itibarla icra inkâr tazminatı isteğinin reddine karar verilmesi gerekir." (Yarg. HGK. 12.6.2002, E. 2002/9-497, K. 2002/487); Aynı yönde: "...Sözleşmenin ihbar tazminatına hak kazandıracak şekilde feshedilmiş olup olmadığı taraflar arasında uyuşmazlık konusu oluşturduğu için yargılamayı gerek-

52 Arpacı, A.; "Borcu Likit "Liguide" Olmayan Borçlunun, İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatına Mahkûm Edilmesi Mümkün müdür?"; Yargı Dünyası, 1980/52, s. 22.; Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat; s. 178.; Sunar, Gülcan; s. 65.

53 Yarg. HGK, 12.3.2003, E. 2003/19-109, K. 2003/152.

54 Yılmaz, Ejder; "İcra İnkâr Tazminatı Açısından "Likid Alacak" Kavramı"; Bankacılar Dergisi, Sayı 67, 2008, s. 89.

55 Örnek olarak bkz.: "Davalı işveren icra takibine karşı so-

Yazısında" ise; takibe ve itiraza konu alacaklardan ihbar ve kıdem tazminatı alacakları belirlenebilir bir alacak olup, borçlu itirazında haksız olduğundan buna dayanarak davacı işçi yararına bu alacaklar yönünden icra inkâr tazminatına hükmeden yerel mahkemenin direnme kararı yerinde olup onanması gerektiği ifade edilmiştir⁵⁸.

Buna mukabil Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, kıdem ve ihbar tazminatı bakımından icra inkâr tazminatına hükmedilmesini karara bağlamıştır⁵⁹. Söz

tirmektedir. Gerçekten mahkemece taraf delilleri toplamış, yargılama yapıldıktan sonra davacının ihbar tazminatına hak kazandığı görülmüştür, bu da göstermektedir ki, alacak likit değildir. Böyle olunca icra inkâr tazminatı isteğinin reddine karar verilmelidir..." (YHGK, 15.5.2002, E. 2002/9, K. 2002/4299).

58 "Somut olay ele alındığında; davacı alacaklı işçinin iş aktinin haksız feshi nedeniyle fesih tarihinden önce imzalanan ve fesih tarihinde yürürlükte olan Toplu İş Sözleşmesi hükümlerine göre hesapladığı alacak isteminde haklı olduğu, işverenin Toplu İş Sözleşmesi tarafı olan işveren sendikası üyeliğinden Toplu İş Sözleşmesinin imza tarihinden sonra ayrıldığı olgusu karşısında borçlunun bu yöndeki itirazında haksız olduğu mahkemenin dairece de kabul edilen kararı ile kesinleşmiştir. Bu durumda borçlunun alacakların hesabında Toplu İş Sözleşmesi hükümlerinin uygulanamayacağı yönündeki itirazını kabule de olanak bulunmamaktadır. Zira, bu konu yoruma ve hâkimin takdirine açık olmadığı gibi, hakimin takdiri ile belirlenebilecek bir husus ta değildir. Takibe konu alacaklardan kıdem ve ihbar tazminatları alacaklarının borçlu tarafından bilindiği ve belirlenebilir olduğunda da kuşku bulunmamaktadır. Sonuç olarak takibe ve itiraza konu alacaklardan ihbar ve kıdem tazminatı alacakları belirlenebilir bir alacak olup, borçlu itirazında haksız olduğundan buna dayanarak davacı işçi yararına bu alacaklar yönünden icra inkâr tazminatına hükmeden yerel mahkemenin direnme kararı yerinde olup onanması gerekir. Aksi düşünce ile bozma yönünde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyorum." (Yarg. HGK. 12.6.2002, E. 2002/9-497, K. 2002/487).

59 "Gerek kıdem tazminatı gerek ihbar tazminatı için takip taleplerinde geçmiş günler faizleri de hesap edilmek sureti ile tahsili istenmiştir. Mahkemece her iki tazminatın faizleri için icra ihbar tazminatına karar verilmemiş ise de kıdem tazminatı bakımından faiz başlangıç tarihi fesih tarihi olup, icra takibine kadar geçen süre belli olduğuna ve en yüksek mevduat faizi oranda fesih tarihi itibarıyla kolaylıkla bankalar nezdinde yapılacak bir girişimle tesbit edilebileceğine, davacının bu yöntemle faizi tesbit edip taleplemede miktarını bildirdiğine davalı işverenin soyut şekilde buna itirazla yetindiğine ve hangi oranda faizin kabul edilmesi gerektiğini de açıklamadığına ve mahkemece aynı faiz oranı hüküm altına alındığına göre, kıdem tazminatı geçmiş günler faizi açısından icra inkâr tazminatının hüküm altına alınması gerekir. İhbar taz-

minatı bakımından faiz başlangıç tarihi fesih tarihi olup, icra takibine kadar geçen süre belli olduğuna ve en yüksek mevduat faizi oranda fesih tarihi itibarıyla kolaylıkla bankalar nezdinde yapılacak bir girişimle tesbit edilebileceğine, davacının bu yöntemle faizi tesbit edip taleplemede miktarını bildirdiğine davalı işverenin soyut şekilde buna itirazla yetindiğine ve hangi oranda faizin kabul edilmesi gerektiğini de açıklamadığına ve mahkemece aynı faiz oranı hüküm altına alındığına göre icra inkâr tazminatının hüküm altına alınması gerektiği belirtilmiştir. Aynı yöndeki başka bir kararında Yüksek Mahkeme; "Özellikle, işçinin kıdemi, ücreti gibi hesap unsurları, işverence bilinen ya da belirlenebilecek hususlardır. 4857 Yasanın 8'inci ve 28'inci maddelerinin, işverene bu gibi konularda belge düzenleme yükümü yüklediği de gözden uzak tutulmamalıdır. Ancak, hak tartışmalı ise icra inkâr tazminatına hükmedilemez."⁶⁰ şeklinde karar vermiştir.

Yüksek Mahkeme'ye göre; kıdem, ihbar ve yıllık izin alacaklarının Yargıtay denetiminden geçmiş olmakla kısmi davada tespiti konu olacak miktarları taraflar açısından bağlayıcı hale gelmiştir. Artık alacak likit ve hesaplanabilir niteliktedir. Alacakların zamanaşımı ve hakkaniyet indirimi dışında değişmesi mümkün değildir. Mahkemece kıdem, ihbar ve yıllık izin alacaklarının belirli olduğu dikkate alınarak borcun tamamına itiraz nedeniyle kısmen kabul edilen bu alacaklar üzerinden icra inkâr tazminatına hükmedilmesi gerekir⁶¹.

minatına gelince, davacı daha önce işvereni temerrüde düşürmüş ve buna göre gecikme süresi dikkate alınarak % 50 yasal faizini yargılamayı gerektirmeyecek şekilde tesbit edilip hüküm kurulmuş bulunduğu için ihbar tazminatı faizi içinde icra inkâr tazminatının hüküm altına alınması gerekir." (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 2.2.2000, E. 1999/18843, K. 2000/903).

60 Yarg. HGK. 4.3.2009, E. 2009/ 9-57, K. 2009/ 110.

61 "Davalı kıdem, ihbar ve yıllık izin alacaklarının bakiye miktarları belirli olmasına rağmen borcun tamamına itiraz etmiştir. Yargıtay denetiminden geçmiş olmakla kısmi davada tespiti konu olacak miktarları taraflar açısından bağlayıcı hale gelmiştir. Artık alacak likit ve hesaplanabilir niteliktedir. Alacakların zamanaşımı ve hakkaniyet indirimi dışında değişmesi mümkün değildir. Mahkemece kıdem, ihbar ve yıllık izin alacaklarının belirli olduğu dikkate alınarak borcun tamamına itiraz ne-

Yargıtay sonraki tarihli kararlarında ise; kıdem ve ihbar tazminatı alacağını likit olarak kabul etmemektedir⁶².

-Sair İşçilik Alacakları: Yüksek Mahkeme'nin likit olmayan işçi alacaklarına ilişkin şu örnekler verilebilir: Fazla çalışmaya alacağı kesinleşmiş bir yargı kararı ile hüküm altına alınmadığından ve alacağın özü tartışmalı olduğundan icra inkâr tazminatı kabul edilmemelidir⁶³. İkale iddiası ve fark tazminat talebinde hesap unsurları tartışmalı olup, alacak likit değildir. Dolayısıyla icra inkâr tazminatı talebi reddedilmelidir⁶⁴. Taraflar arasında tazminat ve alacaklara esas ücret tartışmalı olup, ücret miktarı alacağı belirsiz hale getirdiğinden ve alacak miktarlarının belirlenmesi yargılamayı gerektirdiğinden alacak likit olmadığından

deniyle kısmen kabul edilen bu alacaklar üzerinden icra inkar tazminatına hükmedilmesi gerekirken reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir." (Yarg.9. HD. 2012/17442 E. 2012/18874 K. 29.05.2012)

- 62 Örnek olarak bkz.: "Somut uyumsuzlukta; icra takibine konu edilen kıdem tazminatı ve ücret alacaklarının varlığının taraflar arasında ihtilafı olduğu, mahkemece hesap raporu alındığı ve işverence yapılan bir kısım ödemelerin mahsubu yoluna gidildiği, hesap raporu alınmasından sonra davacı vekilinin 26.08.2015 tarihli dilekçesi ile takip talebindeki miktarlardan farklı şekilde talepte bulunduğu dikkate alındığında uyumsuzluk konusu alacakların likit olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, icra inkar tazminatı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yanlışlıklarla değerlendirme ile kabulüne karar verilmesi hatalıdır." (Yarg.9. H.D, 27.3.2019, E. 2015/36034, K. 2019/6945); "Likit bir alacaktan söz edilebilmesi için, ya alacağın gerçek miktarının belli ve sabit olması ya da borçlusuna tarafından belirlenebilmesi için bütün unsurların bilinmesi veya bilinmesinin gerekmekte olması; böylece, borçlunun borç tutarını tahkik ve tayin etmesinin mümkün bulunması; başka bir ifadeyle, borçlunun yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tespit edebilir durumda olması gerekir. Bu koşullar yoksa, likit bir alacaktan söz edilemez. Şayet alacak tartışmalı ve yargılamayı gerektiriyorsa likit olduğundan söz edilemez. Somut olayda, davacının kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı taraflar arasında ihtilafı olup, alacak likit değildir." (Yarg.22. HD. 16.01.2017, E. 2015/15308 K. 2017/21)
- 63 "Hükümde yer almayan, sadece gerekçe kısmında bahsedilen bir alacağın özü halen tartışmalı olup, mahkeme kararının kesin hüküm niteliğinde olduğundan da bahsedilemeyecektir. Fazla çalışma alacağı kesinleşmiş bir yargı kararı ile hüküm altına alınmadığından alacağın özü tartışmalı olduğundan icra inkar tazminatının kabul edilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir." (Yarg. 9. HD. 03.04.2012, E. 2012/ 12402. K. 2012/12160)
- 64 Yarg. 9. HD., 30.11.2017, E. 2015/16580, K. 2017/19533.

icra inkâr tazminatına hükmedilmemelidir⁶⁵.

İşe başlatmama tazminatı yargılamayı gerektirdiğinden icra inkâr tazminatı kabul edilmemelidir⁶⁶. Fahiş cezai şarttan indirim yapılmaması ve hak kazanma hususundaki tartışmalar sebebiyle alacak likit olmamasına rağmen icra inkâr tazminatına hükmedilmesi doğru değildir⁶⁷. İşçi alacağına ilişkin olarak Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün raporu dayanak olarak gösterilmiş olsa bile raporda söz edilen alacakların likit olduğu kabul edilemez. Bu nedenle, icra inkâr tazminatı isteğinin reddi gerekir⁶⁸.

65 Yarg. 9. HD., 15.11.2017, E. 2017/7118, K. 2017/18371.

66 "Dosya içeriğinden kesinleşen işe iade kararından sonra davacının eski işine verilmediği çalışma koşulları ağırlaştırılarak temizlik işlerine verildiği, işverenin işe başlatma zorunluluğunu yerine getirmediği bu nedenle davacının işe başlatmama tazminatını istemekte haklı olduğu anlaşılmakta ise de, davacının bu tazminata hak kazanıp kazanmadığı tespiti yargılamayı gerektirdiğinden icra inkar tazminatının reddi gerekirken kabulü hatalıdır. Mahkeme davacının hak kazandığı tazminat miktarının belirlenmesi için hesap bilirkişi tahkikatı yaptırılmamış, davacı vekilinin açıklaması ile sonuca gidilmiştir. Davacının hak kazandığı işe başlatmama tazminat miktarı, mahkemece re'sen veya hesap bilirkişisi vasıtasıyla saptanmalı, icra takip dosyasındaki miktarda nazara alınarak sonuca gidilmelidir." (Yarg. 9.HD. 02.05.2006, E. 2006/10540, K. 2006/12294)

67 "Davalının işyerinde henüz çalışmaya başlamamış olması sözleşmenin sözü edilen geçersizlik durumunu etkilemez. İşçinin işyerinde çalışmaya başlaması durumunda gerçek ücret ve tavan esaslı yerine, sigorta priminin daha düşük ücret üzerinden yatırılacağı ve bunun da işçi açısından sosyal güvenlik hakları bakımından kayba neden olacağı açıktır. Şu hale göre işçinin belirtilen şekilde çalışması yasaya aykırı olduğundan sözleşmeyi feshetmesi 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24 /il e bendine göre haklı nedene dayanmaktadır. Davacı işçi fesih yazısında açıkça bu nedene dayanmış olmakla davacı işverenin davaya konu cezai şartta hak kazanmadığının kabulü gerekir. Bu nedenle mahkemece davanın reddi gerekirken yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir. Kabule göre de, fahiş cezai şarttan indirim yapılmaması ve hak kazanma hususundaki tartışmalar sebebiyle alacak likit olmasına rağmen icra inkar tazminatına hükmedilmesi doğru değildir." (Yarg. 9. HD. 11.10.2011, E. 2009/17302, K. 2011/36866)

68 "Somut olayda, davacı Bölge Çalışma Müdürlüğü raporunu dayanak göstererek takibe girişmiştir. Bölge Çalışma Müdürlüğü raporu davalı işveren tarafından ibraz edilen kayıtlara göre düzenlenmiş dayanakları sınırlı bir belgedir. Bu itibarla takip ve dava konusu alacaklar yargılamayı gerektirdiğinden, anılan raporda söz edilen alacakların likit olduğu kabul edilemez. Bu nedenle, icra inkar tazminatı isteğinin reddi gerekirken kabulü hatalı

Yargıtay'a göre iş sözleşmesinin işverence feshedildiği ve işçinin işçilik alacaklarının tahsili için açtığı davanın Yargıtay tarafından onanıp kesinleşmesinden sonra kısmi davada belirlenen talepler bakımından icra takibine geçildiği için alacaklar belirlidir. Bu durumda alacak likit kabul edilmeli ve icra inkâr tazminatına hükmedilmelidir⁶⁹. Buna karşılık kısmi dava kesinleşmeden talepler icraya konulduğunda alacak belirli ve dolaşısıyla likit kabul edilmemelidir⁷⁰.

İşçi alacağı işverence düzenlenen şirket iç yazışmasında tespit edilmiş ise davacı işçinin icra takip konusu alacağı miktar itibarıyla bu belgeyle örtüştüğüne göre alacağın likit olduğunun kabulü gerekir⁷¹. Görülmektedir ki; Yüksek Mahkeme

tarafından işveren tarafından düzenlenmiş bir belge ile alacak tutarı çekişmeye konu olmaksızın tespit edilebilecek bir mahiyet taşıyorsa işçi alacağı likit olarak kabul edilmektedir.

Nihayet belirtelim ki; Yüksek Mahkeme'nin içtihatlarında dahi işçi alacağının gerçekten likit olup olmadığı konusunda ciddi tereddütler doğabilmektedir. Bu hususta doktrinde iki çözüm tarzı gündeme getirilmiştir⁷². Bunlardan ilki; kötü niyetle mücadeleyi sürdürmek bakımından, tereddüt halini tazminat ödeyecek olanın aleyhine yorumlamak; ikincisi ise, genel hukuk ilkeleri çerçevesinde ve özel olarak cezada geçerli olan "şüphe sanığın lehine yorumlanır" ilkesini uygulamaktır. Kanımızca ikinci çözüm benimsenmeli ve genel hukuk ilkeleri çerçevesinde tereddüt halini, icra inkâr tazminatına mahkûm edilecek kimse lehine yorumlamak esas olmalıdır. Nitekim aksine bir yoruma üstünlük tanındığı takdirde borçlular haklı olduklarını düşünseler dahi itiraz etmekten imtina edebilirler. Bunun neticesinde Anayasamızca güvence altına alınmış bulunan hak arama özgürlüğü zarar görecektir.

Sonuç

İtirazın iptali davası takip prosedürü çerçevesinde takip alacaklısı tarafından borçluya karşı açılan, genel mahkemelerde genel kurallara göre görülen, borçlu tarafından yapılan itirazdan itibaren bir yıl içerisinde açılırsa ve alacaklı da bu yönde talepte bulunmuş ise, takip hukuku bakımından da bir takım özel sonuçlar doğuran bir alacak (eda) davasıdır. Mahkemece itirazın iptali davası kabul edilirse, davacının dilekçesinde talep etmesi koşuluyla, davalı icra inkâr tazminatına mahkûm edilir. Nitekim İİK. md. 67/II'ye göre; borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu, diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkûm edilir. Söz konusu tazmi-

olup bozmayı gerektirmiştir." (Yarg. 9. HD., 12.6.2008, E. 2007/22320, K. 2008/12941)

69 "Ankara 15. İş Mahkemesi'nin 26.06.2007 Tarih, 2006/54 E, 2007/388 K. sayılı kararının temyizi üzerine Dairemizin 9.12.2008 Tarih, 2007/29709 E., 2008/33705 K. sayılı kararı ile onanarak kesinleştiği, mahkeme kararına dayanak bilirkişi raporunda hesaplanıp tespit edilen bakiye ücret ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsili için Ankara 12. İcra Müdürlüğü'nün 2009/1060 Sayılı dosyasıyla ilamsız icra takibine geçildiği, takibin davalının itirazı üzerine durduğu anlaşılmıştır. Tüm dosya kapsamından davacının, icra takibinden önce kesinleşen kısmi davada belirlenen miktarlar üzerinden bakiye alacağını tahsil etmek amacıyla takibe giriştiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, takibe konu asıl alacak miktarı likit olduğundan, icra inkar tazminatının kabulü gerekirken yazılı şekilde reddine karar verilmesi hatalıdır." (Yarg. 9. HD. 12.3.2012, E. 2009/49398, K. 2012/8042)

70 "Somut olayda davacı 7.10.2005 tarihli ödeme emri ile takibi başlatmış, kısmi dava 2.3.2006 tarihli Dairemiz ilamı ile onanmıştır. Davacı karar kesinleşmeden icra takibi yapmış olduğundan alacak henüz likit hale gelmemiştir. Bu nedenle icra inkar tazminatı isteğinin reddi gerekirken yazılı şekilde kabulü hatalı olup bozmayı gerektirmiştir." (Yarg. 9. HD. 29.01.2010, E. 2008/16220, K. 2010/1574)

71 "Mahkemece davacı işçinin icra inkar tazminatı isteği alacağının likit olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Takip konusu asıl alacak mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesinde tespit edilmiştir. Öte yandan söz konusu alacak davalı işverence düzenlenen ve takipten önce davalı şirket iç yazışmasında tespit edilmiştir. Genel müdürlükçe aynı miktar kabul edildiği dosyadaki hak ediş prim miktarın gösterir listeden anlaşılmaktadır.

Davacı işçinin icra takip konusu alacağı miktar itibarıyla bu belgeyle örtüştüğüne göre alacağın likit olduğunun kabulü gerekir. Bu nedenle takip konusu asıl alacak miktarı üzerinden davacı işçi lehine icra inkar tazminatına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde reddi hatalıdır." (Yarg. 9. HD., 25.12.2006, E. 2006/16053, K. 2006/33820)

72 Ejder, Yılmaz; s. 93.

nat itirazın iptali davası dışında ayrı bir dava ile talep edilemez.

Alacaklı lehine icra inkâr tazminatına karar verilmesinin kabulünde kanun koyucu tarafından hedeflenen amaç; borçlunun borçlu olduğunu ve miktarını bildiği halde, borcunu inkâr ederek takibi uzatmasını önlemektir. Bunun yanında borçlunun borçlu olduğunu bilerek itiraz etmek suretiyle icra daireleri ve mahkemelerinin boşuna meşgul etmesine engel olmak istenmektedir.

İcra inkâr tazminatına karar verilebilmesi için itirazın iptali davasının şartlarının oluşması gerekir ki bunlar; geçerli bir takip olması, süresi içinde geçerli bir itiraz olması ve süresi içinde itirazın iptali davasının açılmış olmasıdır. Bu genel şartlar yanında borçlunun ödeme emrine karşı yapmış olduğu itirazın haksız olması gereklidir. Buna mukabil borçlunun kötü niyetli olması şart değildir. Alacaklının açmış olduğu itirazın iptali davasını kazanmış olması, borçlunun itirazının mutlaka haksız olduğu anlamına gelmez. Dolayısıyla itirazın ne zaman haklı ve ne zaman haksız sayılması gerektiğinin tespiti, bunun ölçülerinin belirlenmesi gerekir.

Borçlunun itirazında haksız kabul edilmesi için takibe söz konusu alacağın likit olup olmadığının tespiti gereklidir. Likit bir alacak; miktarı belirli ya da borçlu tarafından hesaplanmak suretiyle belirlenebilir olan ve bunun için mahkeme kararına gerek göstermeyen alacaktır. Borçlunun borcun miktarını bilmesi sübjektif değil, objektif esaslara göre değerlendirilmelidir. Borçlunun itirazında kötü niyetli yahut iyi niyetli olup olmasının bir önemi olmadığından borçlu ödeme emrine itiraz ederken iyi niyetli de olsa icra inkâr tazminatıyla karşılaşabilecektir.

İşçi alacakları bakımından işverence yapılan itirazın haksızlığının tespiti bakımından alacağın likit olup olmadığının belirlenmesi gerekir. Ancak bu husustaki Yüksek Mahkeme kararları incelendiğinde; işçi alacaklarının kategorik olarak likit veya likit olmayan alacak olarak değerlendirilmediğini söylemek mümkündür. Nitekim Yüksek Mahkeme'nin bu hususa ilişkin kararları bakımından işçi alacağı-

nın gerçekten likit olup olmadığı konusunda ciddi tereddütler doğabilmektedir. Bu hususta doktrinde iki çözüm tarzı gündeme getirilmiştir. Bunlardan ilki; kötü niyetle mücadeleyi sürdürmek bakımından, tereddüt halini tazminat ödeyecek olanın aleyhine yorumlamak; ikincisi ise, genel hukuk ilkeleri çerçevesinde ve özel olarak cezada geçerli olan "şüphe sanığın lehine yorumlanır" ilkesini uygulamaktır. Kanımızca ikinci çözüm benimsenmeli ve genel hukuk ilkeleri çerçevesinde tereddüt halini, icra inkâr tazminatına mahkûm edilecek kimse lehine yorumlamak esas olmalıdır. Nitekim aksine bir yoruma üstünlük tanındığı takdirde borçlular haklı olduklarını düşünseler dahi itiraz etmekten imtina edebilirler. Bunun neticesinde Anayasamızca güvence altına alınmış bulunan hak arama özgürlüğü zarar görecektir.

KAYNAKÇA

- Akil, Cenk; "İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatının Şartı Olarak Borçlunun İtirazının Haksızlığına Karar Verilmesi", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Yıl 2012, s. 317-338.
- Arpacı, A.; "Borcu Likit "Liguide" Olmayan Borçlunun, İtirazın İptali Davasında İcra İnkâr Tazminatına Mahkûm Edilmesi Mümkün Müdür?", Yargı Dünyası, 1980/52, s.22-32.
- Berkin, Necmeddin M.; Tatbikatçılara İcra hukuku Rehberi, İstanbul 1980.
- Deynekli, Adnan/Kısa, Sedat; İtirazın İptali Davaları, 1. Bası, Ankara 1999.
- Erdem, Murat; İcra ve İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Doktora Tezi, Ankara 2010.
- Kiraz, Taylan, Ö.; İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması, Ankara 2007.
- Kuru, Baki; Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. 1, Ankara 2001.
- Kuru, Baki; İcra ve İflâs Hukuku, Üçüncü Baskı, C.1, İstanbul 1988.
- Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder; İcra ve İflâs Hukuku, Ders Kitabı 23. Baskı, Ankara 2009.

- Kuru, Baki; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- Muşul, Timuçin; İcra ve İflas Hukuku, C.I, 1. Bası, İstanbul 2001.
- Ocak, Uğur; İşçilik Alacakları, 2. Kitap, Gaziantep 2018.
- Özkan, Yönel; İcra İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, Turhan Kitabevi, Ankara 2004.
- Pekcanıtez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet; İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 10. Bası, Ankara 2012.
- Pekcanıtez, Hakan;/Atalay, Oğuz/Surtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet; İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.
- Postacıoğlu, İlhan; İcra Hukukunun Esasları, 4. Bası, İstanbul 1982.
- Sunar, Gülcan; İcra Hukukunda İcra Tazminatı, İstanbul 1995.
- Uyar, Talih; "Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası", Yargıtay Dergisi 1985/3, s.265-281.
- Uyar, Talih; İtirazın İptali Davası ile Tahsil (Eda) Davası, Bilge Yayınevi, Ankara 2017 (İtirazın İptali Davası).
- Uyar, Talih; İcra Hukukunda İtiraz, 2. Bası, Manisa 1990.
- Üstündağ, Saim; İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 2004.
- Yılmaz, Ejder; "İcra İnkâr Tazminatı Açısından Likid Alacak" Kavramı", Bankacılar Dergisi 2008/67, s. 85-93.
- Yılmaz, Ejder; İtirazın İptali Davasının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Saim Üstündağa Armağan, Ankara 2009.
- Yılmaz, Ejder; "İcra Tazminatı", Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. 2, Ankara 2009, s. 675- 754.